

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 .
Pe 1 lună . 2 .

Nr. de Duminică
pe un an 4 Cor. — Pen-
tra România și America
10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscrisurile nu se îna-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Comparațiuni nepotrivite.

(R) Am arătat, în dese rânduri, că publicității unguri precum și bărbații politici ai ungarilor, sufer de mania comparațiunilor... Constituția maghiară e mai veche de cât cea engleză și e mai liberală decât cea franceză!... Cât despre spiritul public al guvernanților, ei sunt nu se poate mai — toleranți. Altfel ar face cu naționalitățile ceace fac — vorba lui dr. Jancsó Benedek — francezii cu bascii ori germanii cu polonii din Posen.

Nu se poate ceva mai absurd.

Intâi de toate ungurii — e banal, dar trebuie s'o spunem — nu sunt nici englezi nici francezi, nu pot, deci nici nu-i prinde să vrea a face ceace fac francezii ori germanii. A doua: comparație în ce privește numărul, nu se poate face. Francezii și germanii sunt zeci de milioane față de un pumn de basci ori o mână de poloni, până ce ungurii stau în fața unor naționalități mai numeroase decât ei și fiecare cu frați în imediată apropiere, la spate, în statele vecine.

Situația geografică a Ungariei de asemeni nu se potrivește cu a Germaniei ori Franței. Statele din vecini sunt interesate ca Ungaria să vieze așa, cum e! Austria și chiar Germania nu ar sta nepăsătoare când s'ar călca în picioare milioanele de germani din statul ungar. România e interesată de soarta românilor, cehii strigă și ia apărarea slovacilor și chiar Serbia nu se mai încăl-

zește de prietinia cu ungurii de când vede pe Kossuth îmblând pe slavii din Croația și Slavonia.

Cât despre opinia publică a Europei, înregistrăm zilnic articole pline de simpatie pentru naționalități, iar vorbă bună pentru cârmuitorii actuali ai Ungariei nici în ziare de a treia mână nu se poate afla... Nu se încumetă nimeni să-l prezinte pe Apponyi ca pe apostolul păcii ori pe Kossuth și Andrassy ca bărbați liberali, ci Europa întreagă știe de *Cernova și Pánade*.

Pentru că nu se mai poate în epoca de astăzi comite fărâdelegi fără ca să resune și lumea întreagă să nu condamne pe o-presori. Scrisorile și articolele unui Björnson și Tolstoy sunt citite în cele mai îndepărtate colțuri; un *Delbrück* osândește nu numai politica patronată de Apponyi, ci muștră aspru (în »Preussische Jahrbücher«) chiar pe frații săi sași din Ardeal cari singuri se fac coadă de topor în mâinile guvernelor maghiare.

Cât despre elevul său, un alt mare învățat, profesorul *Schucking-Marburg* chiar acum a scos de sub tipar o carte (»Das nationalitäten problem«) în care condamnă cu asprime politica de desnaționalizare a Germaniei. O numește nedreaptă și înhumană, rod al unui reacționarism condam-nabil.

Zice apoi: *Dacă între polonii din Germania este tendință contrară statului și germanilor, asta este rezultatul firesc al politicii antipolone a germanilor. Cuius regio, eius natio, nu poate să fie deviză nici a*

dreptului modern, nici al politicii unui stat cultural. Germanizarea este tocmai așa de nedreaptă și de contrară culturii, ca rusificarea ori maghiarizarea. Lupta contra minorităților naționale este infructuoasă, ca orice luptă contra unei idei...

Dacă n'ar constata-o asta învățatul german din cele petrecute în Germania, ar putea să ia pilde destule din viața naționalităților din Ungaria.

Organul contelui Apponyi însă, în numărul său dela 8 Decemvrie, ține să facă deosebire între dreptul de a desnaționaliza al germanilor și cel al ungarilor. »Budapesti Hirnap« spune anume, că germanii își permit să desnaționalizeze pe polonii cari au tradiții istorice și până de curând avuseseră un regat național puternic, până — ce ungurii au a face cu niște simpli imigrați, pe cari »mizeria vieții și soarta grea i-a adus pe pământ maghiar, să-și caute pâinea«. Numitul ziar nu admite că noi și slavii am fi mai vechi pe aceste plaiuri, uită că germanii au fost chemați în Ungaria, unde li-s'au asigurat diferite privilegii, pentruca astfel să poată întemeia orașe înfloritoare, — ci scrie: »Slovacii, românii și în parte și sârbii au fost seminomazi, țărani fără cultură... Tot astfel și jumătate dintre germani! Cultura au sădit-o aici ungurii.

Oare să nu știe nimeni în redacția întâiului ziar unguresc că sub Wladislau (II Ulaszló) dintre cei patru dignitari ai țării: Bakócz Tamás, episcop de Gran, Báthory István, Ország László și Rozgonyi László, delegați să încheie pace cu împăratul roman

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

„Viața Românească“.

(*) Dintre revistele din România, »Viața Românească« este cea mai răspândită pe noi. Aceasta din două cauze: simpatia de care se bucură pe noi dl C. Stere, unul dintre puținii frunzași de dincolo, care n'a pregetat să vină pe aici, să ne curioască mai deaproape, — și a doua: chipul de redactare al menționatei reviste. Ea s'a remarcat adecă dela început pe d'oparte ca organ poporanist, îmbrățișând cu căldură cauza atât a țărănilor din România cât și cauza românilor de pretutindeni. Nu este număr, în care »Viața Român.« să nu publice articoli privitori la românii din Ardeal, Bucovina, Basarabia și chiar a celor din Macedonia. La revista ieșană colaborează apoi doi poeți pe cari ne place să-i urmărim necontenit: Coșbuc și Goga. Tot așa ne-au interesat dela început articolele dlui Stere, a cărui »Fischerland« ne zguduise și se dovedise o pro-rocie ce s'a împlinit.

Mulți dintre numerii revistei dela Iași au fost adevărate evenimente în mișcarea noastră literară. De pildă cel cu poezia »1907« a marelui poet Vlahuță și numărul de pe Octomvrie cu admirabilul articol »N. Grigorescu«, tot de Vlahuță.

În cel de pe Noemvrie remarcăm articolul *Problema națională și social-democratismul și Antesemitismul*, de dl C. Stere. Fiindcă avem degând să-l reproducem în coloanele »Tribunei«, nu o să ne oprim aci mai pe larg asupra-i. Vom lăsa

ca celorții noștri ei însuși să judece asupra spiritului înălțat și a aparatului mare științific cu care autorul tratează această chestie interesantă îndeosebi pentru noi.

În numărul acesta se termină *Legenda junigeilor*. Nu e pus autorul. Am doi să-l cunoaștem, să ne bucurăm, dacă e om nou în literatură, că ne-am mai îmbogățit cu un talent de poet.

Iubitul nostru poet G. Coșbuc publică *Na Duna*, o poezie superbă, tratând, în formă de baladă așa zicând, un subiect zguduitor de pe vremea războiului dela 1877—78. Fiecare strofă e un tablou cum numai Coșbuc (în versuri) și N. Grigorescu (pe pânză) au știut să ne dea. Am lipsi pe cititorii noștri de o mare plăcere dacă n'am reproduce această creațiune a poetului Coșbuc.

I. Agârbiceanu publică o nuvelă, *Aproape de ofilire*, Izabela Sadoveanu-Evan un articol despre N. Grigorescu, G. Ranetti o hazlie fantesie, în versuri, *În jurul Samovarului și Cronici vesele* (în proză) dela București; G. Ibrăileanu un studiu literar foarte interesant: *Amestec de curente contradictorii: G. Asaki*, parte dintr'un volum care va apare încurând. I. G. Duca, deputat, bărbat tânăr care în politică desigur se va remarca, tratează în chip foarte clar și dovedind o mare cunoaștere a lucrurilor *Afacerea Molthe Harden*.

În scrisoarea din *Ardeal* se tratează tot ce s'a întâmplat mai remarcabil în viața politică a naționalităților; urmează un instructiv articol despre învățământul primar și roadele lui în *Bucovina*, — iar după acestea, *Miscellanea*, rubrica poate

cea mai citită, cuprinzând știri literare și polemizări. La *Recenzii* ni-se dă un rezumat edificător asupra produselor literare mai noi, recenzii pe cât de scurte pe atât de obiective. În *Revista revistelor* se înregistrează revistele apărute în decursul lunii și, pe scurt, cuprinsul articolelor mai demne de remarcat din aceste reviste. Se dă, de asemeni, relațiuni despre *Mișcarea intelectuală în străinătate*.

Avem dar înainte-ne o revistă cu largi orizonturi, pe care citind-o regulat, suntem puși în poziție de a cunoaște întreaga mișcare literară română, întreaga viață politică a românilor și prețioase indicațiuni privitoare la viața intelectuală a tuturor popoarelor culte din Europa.

Iată de ce ne simțim așa zicând datori să îndemnăm pe românii cărturari dela noi să-și procure (cine n'o are încă) această revistă și s'o citească regulat. Unitatea culturală a românilor de pretutindeni numai așa se poate realiza, dacă mai presus de toate ne vom interesa să cunoaștem viața intelectuală a tuturor românilor. Iar »Viața Românească«, se poate zice, este un organ care și-a luat ca țintă a da, în fiecare număr, informațiuni despre mișcarea culturală a românilor de pretutindeni. Ne va ține, desigur, în curent îndeosebi cu marea chestie agrară din România, care agită azi toate inimile românești. Are, în privința asta colaboratori pe cei mai calzi prieteni ai țării noastre.

Maximilian, numai cel dintâi, episcopul, știa carte, ceilalți, nu știau nici numele să și-l subscrie?!... Aceasta după cinci veacuri de viață în Europa și după ce neamul românesc cel ținut în neagră iobăgie dedese țării pe Ioan și Matei Corvin și pe cancelarul episcop Nicolae Oláh...

Cinismul cel mai mare este când scriitorul dela »Budapesti Hirlap« îndrăznește să vorbească de — *mărinimie!*... V'am lăsat — scrie — limbă, obiceiuri, religie, etc... Tot ce ați adus cu voi, așa scrie.

Ni-le-a lăsat Dumnezeu și le păstrează firea noastră cea tenace! Incolo, cine nu știe, că n'a fost guvern care să nu atenteze la aceste comori naționale ale noastre?!

Să nu se mai compare deci nici în ce privește constituția lor liberală, nici în privința spiritului generos din alte state, ci să tacă onorații noștri colegi maghiari, căci riscă a se face de râs ori odioși. Vor fi aflat și mușii, că avem constituție și legi făurite de oligarhi, iar în ce privește spiritul de intoleranță al guvernului, chiar în timpul din urmă el s'a manifestat prin fapte ca sălbăticia contra lui Vaida și a deputaților croați, plus *Panade, Pecica, Satulung, Cristian și Cernova*... De șirul lung al proceselor politice nu mai vorbim. Pentru ilustrarea situației e destul cât am spus.

Declarațiile președintelui Justh. Președintele camerei, dl Justh a făcut ieri mai multe declarații către alegătorii săi. Nu va face o dare de seamă, a spus Justh, ci va face numai câteva declarații privitoare la situația politică. Din programul său guvernul a realizat următoarele: a făcut compromisul care, ce-i drept nu-i cel mai favorabil cu puțință, dar convingerea mea e, zise Justh, că nici nu se poate face un compromis bun cu austriacii. Forma în care s'a făcut compromisul, convenția internațională, este o concesie atât de importantă încât a făcut să plătim prețul acesta pentru ea. Banca națională trebuie înființată pe 1910.

Vorbind despre regulamentul fiind în scaunul de președinte spune că nu cunoaște nici o considerație de partid. Legea trebuie respectată, căci aceasta i baza existenței de stat. În sfârșit spune că regulamentul trebuie revizuit căci numai în felul acesta criza croată se poate rezolvi. Aceasta cu atât mai mult, că în viitoarea cameră vor putea intra naționaliștii și socialiștii în număr mai mare cari unindu-se ar putea împiedeca orice progres național.

Școlile române în Turcia.

De Teodor Filipescu.

Am arătat deja *) necesitatea reorganizației școlilor române din Turcia ca să poată corespunde scopului. Acuma când chestia română în Balcani trece prin grele încercări, când din cauza terorismului comitetelor și bandelor grecești școlile române în mare parte nu mai funcționează sau veghează, privirea noastră se îndreaptă asupra membrilor corpului didactic și bisericesc român din Turcia.

Ca și când acești pioneri ai culturii române din Turcia (onoare excepțiilor) ar fi atinși de corupțiunea, care bântuie în Macedonia, — de a lucra numai pentru plată, fără a-și da seamă de responsabilitatea față de națiunea și de societatea din care fac parte — nu vezi vr'o activitate reală nici în direcțiunea științei. Majoritatea crede, că și face datoria, dacă împlinește aceea

*) «Tribuna» 1907 Nr. 14 și 15.

ce li-se ordonează a face. Cât de greșită e această cale apucată o va simți generațiunea viitoare dacă nu se va curma acest rău.

Deocamdată trecem cu vederea peste acei pioneri, cari cred că dascălă română în Turcia e un fel de sinecură din bugetul statului român. Într-un număr, când va începe să funcționeze școala comercială din *Ianina*? A se scuza într-una, că din cauza terorismului adversarilor nu-ți poți împlini chemarea e simpl'u zis o exploatare a bunei credințe naționale. Dacă traiul tău zilnic îți stă mai pe sus, și inima ta nu-ți bate pentru fericirea neamului tău, nu te face preot și institutor.

E trist de tot când cetești, că cutare preot și învățător român în comuna N. N. n'a dat nici față cu ofițeri străini din jandarmerie și cu cercetători străini etc., și li-se pare că vezi pe acești lihniți șezând într-o cafenea cu plăcintarii greci făcând politică de bălciu. Între acești preoți și învățători sunt mulți, cari poate în conștiința și cultura națională nu stau la un nivel, care se recere pentru aceste organe naționale, și d'aceia în loc să fie preocupați cu misiunea înaltă, ei se retrag așa zicând în gaura șarpelui, ca să iasă numai atunci afară, când își ridică leafa. Străinii călători de aceea *nici* nu dau de existența românilor nici în acele comune, unde locuitorii ei sunt de mult cunoscuți ca români.

O greșală mare e, că s'a pus mare însemnătate liceurilor, prin cari s'au pregătit vânători de posturi pe contul bugetului român. Școlile române din Turcia d'aceia trebuie reorganizate, să se pună baza sigură progresului național. Din aceste școli trebuie eliminat tot ce poate strică acestui progres și trebuie introdus aceea ce poate folosi progresului național și economic. *Eliminată trebuie imediat învățarea limbei grecești*** din clasele primare și din primele trei clase de liceu, fiind învățarea limbei grecești foarte păgubitoare pentru progresul național.*** În schimb *trebuie introdusă* deja în clasa 3 lea primară (de băieți și fete) *învățarea limbei turcești*, ca limba statului, care pe lângă că nu e în stare să facă renegați, are avantajul economic și politic. De folos e a învăța în liceu începând cu clasa 4-a limba franceză, iar în școlile comerciale pe lângă franceză și limba italiană.

Reorganizând în acest mod școlile române din Turcia, vom contribui mai bine la apărarea neamului și creșterii contingentului persoanelor care vor rămâne în Turcia, ocupând posturi în administrația statului otoman.

Mai departe trebuie imediat înființat un liceu românesc la *Constantinople*. Pe lângă acest liceu trebuie fondată și o tipografie românească pentru editarea cărților didactice și revistelor române pentru Turcia.

Mai departe trebuie edat la *Constantinople* și un ziar român, care trebuie să apară cel puțin de 3 ori pe săptămână. Acest ziar trebuie să informeze bine despre starea noastră națională în Balcani și să arete atacurile adversarilor noștri. Universitari români cu studenții dela liceu din *Constantinople* împreună vor ajuta la renașterea românilor constantinopoleni și din întreg imperiul otoman, cari sunt pe cale de a fi grecezi sau slavizați. Aceste instituțiuni românești vor fi totodată un monument viu despre existența românilor din Turcia, și atunci patriarhul din *Fanar* nu va mai putea scrie, că toată chestiunea română e artificială și susținută de cabinetul din *București* pentru un anumit scop politic.

Înființarea liceului la *Constantinople* trebuie să premergă instalării mitropoliilor români din Turcia, despre care chestie am tratat («Tribuna» 1907 nr. 7, 8, 10, 11, 14 și 15) și voiu vorbi încurând. Totodată trebuie create ateliere de meserii la *Ianina, Bitolia* și *Salonic* pentru progresul econo-

** Vezi și chestionarul din revista «Lumina», *Bitolia* 1907, nr. 9, p. 32.

*** În *Bosnia-Herțegovina* nu se învață în școlile populare nici limba germană, adică limba statului, și de aceea găsim la acest popor o conștiință națională, care e de invidiat.

mic al fraților noștri, cari sunt atât de lăudați de scriitorii străini ca maiestri excepenți și comercianți neîntrebuși. În timp apropiat se vor întâmpla mari schimbări în Balcani, și vom fi trecuți cu vederea, după cum ni-s'a întâmplat și în 1878 (ce am arătat în «Tribuna» 1907, nr. 65, 66, 71 și 75) nefiind pregătiți pentru astfel de schimbări.

În sfârșit trebuie cât mai curând să se facă instalarea unui consul român la *Scopia* (Üsküb) și a da mai mare atențiune mișcării naționale culturale române în vilaetul *Cosovo*.

La acest loc trebuie atinsă și chestia consulilor români din Balcani. Cu părere de rău am constatat, că nici un consul român în țările din Peninsula Balcanică nu se ocupă cu lucrări științifice, cu toate că acești domni au cel mai bun prilej a aduna un material bogat pe toate direcțiunile științei, pentru a-l comunica pe calea publicității, după cum fac consulii austriaci și germani. Acel consul, care nu face căătorii pe teritoriul său oficial din propria inițiativă și nu studiază populațiunea, starea culturală și economică a locuitorilor etc., nu poate folosi nici într-o direcțiune națiunii nici statului pe care îl reprezintă.

Sarajevo, 6 Decembrie 1907.

Situația politică.

Compromisul în cameră.

Cu răsuflarea oprită a ascultat guvernul discursurile croaților. Fiecare cuvânt rostit în limba asta aspră și vânjoasă zăbovea mai mult votarea compromisului și în fața sa se ridica stafia exlex-ului, a tuturor neplăcerilor și neajunsurilor ce vin pe urma lui, dar mai ales ireparabilul dezastru moral ce ar produce în străinătate aspectul acestei neputințe a celui mai »mare« și mai »puternic« guvern ce a avut Ungaria vre-odată.

Dar în sfârșit în ședința de Luni discuția compromisului s'a sfârșit. Se știe prin ce mijloace, prin teroarea cea mai sălbatică ce s'a văzut vre-odată în vre-o cameră. Guvernul a biruit în aparență pe croați, dar adevăratul învins este totuș parlamentul unguresc. Ultimul rest de prestigiu moral al corpurilor noastre reprezentative s'a pierdut, căci biruința a costat instituția cea mai mândră și mai prețioasă a unei țări: nea-tárnarea și curățenia mândră a președinției. Biroul camerei s'a prostituit în modul cel mai rușinos pretindu-se guvernului ca josnică unealtă politică pentru realizarea scopurilor sale. De aici înainte președinția camerei nu va fi privită decât cu sentimentele cu cari privești o femeie pierdută: dispreț și desgust pentru aparențele ei de cinste, cari ascund un fond de stricăciune.

Nouă uneltiri?

Discuțiunea generală a compromisului s'a terminat. Dar croații mai au dreptul de-a rosti cuvântul de încheiere pe care și l-au rezervat 13 deputați croați. Aceasta încă a enervat pe deputații unguri. Se puse repede la cale o conspirație, o lovitură cum s'ar putea smulge croaților dreptul acesta. Dar *Apponyi* interveni protestând energic împotriva noilor uneltiri. *Hoitsy* mai încercă să-l convingă, dar zadarnic. Noul truc rămase baltă.

Dieta croată.

Joi se deschide dieta croată. Are să fie o zi extraordinară. Croații și guvernul se pregătesc în taină. Nu se știe dacă depu-

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde ați cetit aceste anunțuri.

tații croați vor rămânea în număr mai mare în Pesta, cum se proiectase întâi. Ministrul pentru Croația, Josipovich va merge la Agram pentru a lua înțelegere cu banul Rakodczay. Banul se va prezenta la deschiderea dietei, deși a fost prevenit să nu se prezinte. Se afirmă că la redeschidere se va iscă *un mare scandal*. Este temere că deputații croați iritați la culme, vor ataca pe ban și-l vor scoate în bătaie din cameră.

Frank la Wekerle.

Primul-ministru Wekerle a chemat telegrafic pe șefii partidului starcevician, pe dr. Frank și pe dr. Mile Starcevi. În înțelegere cu partidul lor ei au plecat la Budapesta și au avut cu Wekerle o consfătuire foarte lungă, de 5 ore. Intorși la Agram cei doi șefi au raportat partidului. Se afirmă că nu s'a făcut vr'o apropiere de principii între Wekerle și partidul starcevician.

Deputatul Popovici exclus din cameră.

Deputații Dușan Popovici și Supilo au fost trimiși de vice-președintele Rakovszky la comisia de imunitate. Ei s'au apărat ungurește, declarându-se gata la orice reparație. Comisia a chibzuit vreme îndelungată. Sub presiunea deputatului Alexandru Wekerle, fiul primului-ministru, comisia a respins propunerea membrului ei croat Mazuranici de a trece la ordinea zilei asupra chestiunii, și s'a hotărât ca deputatul Popovici să fie exclus dela 15 ședințe consecutive ale camerei, iar Supilo va trebui să-și ceară iertare camerei pentru »renitența« sa.

Chestia croată în Reichsrat.

În Reichsratul din Viena, croatul Trešić-Pavici a declarat că partidul său nu va vota compromisul chiar și cel mai bun, câtă vreme în Austria croații sunt germanizați și în Ungaria maghiarizați. Nu putem privi în mod impasibil la lupta eroică și admirabilă a fraților noștri din parlamentul unguresc, luptă ce se îndreaptă împotriva *violentei barbare de azi*. Cu considerație la viitorul absolutism în Croația previne pe ministrul de războiu să nu comande armata împotriva celui mai viteaz popor al monarhiei și declară că în caz de nevoie croații se vor adresa către toate popoarele și statele civilizate cerând ajutor.

Deputatul Prodan a mai spus, că compromisul acesta s'a făcut pentru asuprirea și exploatarea naționalităților din Ungaria.

Calomniarea guvernului român.

Proiectele de lege în chestia țărănească ale guvernului român au dat evreilor nou prilej de a umple lumea mare cu fama prigonirii elementului evreu în România, unde n'are o soartă mai bună decât în Rusia.

Incerările guvernului de a da țărănimei române puțința unui trai mai omenesc, neexploatare de toate veniturile pământului, evreii o interpretează ca o lovitură menită a lua din gura fiilor lui Israil bucățica de pâine sau de pască »câștigată cu multă trudă«.

De aceea vorbesc acum prin marea presă europeană, cumpărată pentru interesele semite, de o nouă goană împotriva evreilor, goană căreia trebuie să i-se opui ceva din partea celor din urmă. Adevărat că și au ce opune. Au început cu calomnieri la adresa guvernului pe care-l prezintă mai puțin putincios decât pe câțiva jidani grași dela Paris și Berlin.

Iată în adevăr, cu ce informații servesc ei străinătății. Știrea aceasta e luată din »Hamburger

Zeitung«, care o ia din »Kreuzzeitung«, de unde s'a împrăștiat pe la toate foile mai mari.

»Un social-democrat evreu din România, cu numele dr. Gelehrter a publicat de curând în ziarul »Vorwärts« din New York o proclamațiune revoluționară în care se spunea că socialiștii evrei din România organizează muncitorimea evreiască și o pregătește pentru a putea combate cu succes banda antisemită a guvernanților. Când s'a luat știre despre această proclamațiune în România, s'a produs o vie agitație, în urma căreia s'a cerut ca dr. Gelehrter și soții lui să fie alungați din țară. Pentru a mulcomi spiritele, o adunare populară a evreilor și-a exprimat în numele întregului popor evrei din România sentimentele sale de supunere loială și s'a declarat contra tulburărilor puse la cale de socialiștii evrei.

În cercurile evreiești e întemeiată credința că guvernul nu va face nici un pas împotriva evreilor, ci dimpotrivă îi va lua în apărare. Aceasta pentru că guvernul român e nevoit a face un împrumut la Berlin sau Paris, care, dacă în România s'ar arăta din partea guvernului tendințe antisemite, s'ar termina cu un fiasco. Cercurile evreiești ale României sunt absolut convinse că conaționalii lor din Berlin și Paris au atâta influință ca să poată zădărnici un împrumut dorit de guvernul român, dacă acesta n'ar da evreilor scutul cuvenit«.

Pentru ca să știm și mai de aproape cine sunt evreii României.

Românii și maghiarii.

Discursul rostit de Michail Kogălniceanu în ședința adunării deputaților dela 11 Febr. 1886.

(Urmare.)

Astfel injuriile, amenințările nu se cruță românilor nu numai în școală, în cancelarie, dar chiar pe strade, chiar în serbări. În 3/15 Maiu 1884 românii din Cluj au voit a serba, sub acoperământ, ziua aniversară a adunării ținută în 1848, la Blaj, pe așa numitul Câmp al libertății. Studenții universitari unguri îi încunjură, îi insultă și la pașnica cântare românească »Deșteaptă-te române«, ei întonează imnul unguresc din care voui cita numai o strofă;

Rotundă e lumea aceasta,
Și cresc multe flori în ea,
Pentru români însă numai una:
E floarea furcilor.

Vă citez și un alt caz și mai caracteristic. Se serbează, mi-se pare, în anul trecut instalarea unui prefect; se dă un banchet la care sunt invitate toate demnitățile oficiale și aristocratice din oraș. Este invitat și protoereul român Roșescu. Maghiarii cer ca și acest protoereu, ca reprezentând pe români, să feliciteze pe noul administrator. Sânția Sa își începe cuvântarea în limba română. Atunci întreaga societate se scoală în picioare, înfuriată, și vociferând strigă cu toții »în frigare cu el, în foc cu el!« Ei bine, dlor aceia nu erau copii, erau bărbați maturi, erau funcționari înalți, era fruntea aristocrației!

Soartea fraților noștri de pe Carpați, cum vedeți, este nesuferită, este o luptă pe moarte. De aceea vedem emigrând necontent români ardeleni și bănățeni în România noastră, cu sutele și cu miile.

Ei bine, dlor, în starea actuală unde au ajuns lucrurile, nu a sosit timpul, ca fără să lipsim datorințelor noastre internaționale, să zicem și noi un cuvânt de compătimire pentru nenorocirii noștri frați de sânge? Nu a venit timpul ca dl prim-ministru Brătianu să-și aducă aminte cuvintele pe cari în 1868, cu ocaziunea discuțiunii asupra proiectului de adresă la Tron, le-a zis de pe această tribună:

»Când cumnatul meu este în ceartă cu sora mea, eu nu mă amestec; dar când bărbatul surorii mele ar ridica brațul ca să o înjunghie, atunci ridic și eu brațul«.

Aceste cuvinte explică proclamațiunea iridentei române. Scriitorul, autorul acestei proclamațiuni a fost în București, dar izvorul ei este în Budapesta, este în actele și în persecuțiunile administrațiunii maghiarilor încontra românilor, și stângerea iredentei nu o va face izgonirea a șase români, ci contenirea erei persecuțiunilor și în-

locuirea prin un regim de pace, de libertate și de frăție!

Oamenii de stat din Ungaria îmi vor ierta acest consiliu ce-mi permit a le-l da, le dau în acelaș spirit care m'a povățuit în 1859 și 1860 de a da ospitalitate la mii de emigranți unguri, de a scăpa dela furci mai multe capete scumpe națiunii maghiare! Da, o afirm, regimul actual, de va continua, poate aduce focul și sabia în locuințele românilor de peste Carpați, dar să nu creadă vecinii noștri unguri, că prin aceasta ei își întăresc patria și viitorul național!

Vin acum la a doua parte a interpelării mele, la expulsiunea a șase români transilvăneni, și la legalitatea acestei măsuri.

Mai înainte de toate declar că proclamațiunea iredentă, departe de a face bine cauzei românești, fie aici, fie peste Carpați, i-a făcut rău și în București și în Budapesta.

Proclamațiunea așa zisei iridente române, străbătând în Ungaria și mai ales în Transilvania, a dat loc la tot felul de persecuțiuni. Un strigăt de răzbunare a răsunat în toate cercurile maghiare! Toate autoritățile publice au fost puse în picioare, ca aflându-se în fața izbucnirii unei noi revoluțiuni a la Horia! Și toată aceasta era lucrarea a doui copii! Cea mai bună dovadă despre neînsemnătatea lucrului, ca expediarea prin postă de exemplare la adresa primului ministru al Ungariei! Toate cercetările, toate perchezițiunile chiar și sequestrarea și deschiderea tuturor scrisorilor din România n'au dovedit nimic! Era o farsă, sau o simplă temă de colegieni, exaltați prin simțirea dureroasă a suferințelor părinților și fraților lor rămași acasă peste Carpați!

Dar iată că guvernul român se însărcinează să dea vecinilor noștri o dovadă netăgăduită, o dovadă oficială: Expulzarea a șase români din România. De 20 de ani se acuză românii de peste Carpați, că conspiră încontra statului ungar, că tind la înființarea Daco-României! La apărarea românilor despre aceste nedrepte acuzări, iată acum ce răspund miniștrii, comiții și procurorii Ungariei: răspund cu expulzarea, roștia de un guvern românesc! Ce se mai poate zice mai mult?

Se mai poate zice încă ceva. Acest ceva este că bunii noștri vecini, după ce în expulsiune au găsit o probă învinovățitoare încontra românilor ardeleni și bănățeni, vor găsi o probă învinovățitoare și încontra noastră a românilor independenți. Vor putea e ne imputa: de ce permitem românilor supuși coroanei sfântului Ștefan de a emigra și a se statornici la noi, și de ce permitem ca aceștia să se transforme în iredenți? Și astfel guvernul maghiar va fini spre a ne declara, că nu se mulțumește cu dișterarea numai a șase români!

Permiteți-mi, dlor deputați, înainte de a trata în special chestiunea expulsiunii, să zic câteva cuvinte asupra imputării ce vecinii noștri ne fac, că dăm refugiu românilor de peste Carpați, pe cari neajunsurile și prigonirile îi silesc să treacă munții și să descindă în țară; întrebuițez expulsiunea lor.

Dar noi suntem vinovați, dacă ei emigreză? Când românii trec din Transilvania la noi, de ce vin? Cine fugă de bine? De ce guvernul ungar nu face condițiunea românilor din Transilvania bună, astfel, încât ei cu bucurie să șadă acolo? Căci, cine bucuos fugă de locul nașterii sale?

Nu-mi e permis, fără voia lui, să citez pe nume un mare patriot, un mare bărbat de stat al Ungariei, cu care la începutul ultimului resbel româno-turc, am avut o conversațiune intimă despre relațiunile noastre române cu Ungaria. Îi ziceam: Suntem făcuți de Dumnezeu, ungurii și românii alături unii de alții; trebuie dar să ne înțelegem, ca să avem o vieță de pace și de frăție.

Numai astfel și românii și ungurii ne vom putea păstra naționalitatea și individualitatea noastră politică, în fața marelor imperii de cari suntem înconjurăți și amenințați.

Da, mi a răspuns el, și eu zic, că așa este. — Însă este un punct negru care poate a ne pune în ceartă, îi zisei! — Care punct, mă întrebă, de și îl înțelesese? — Este Transilvania, îi răspunsei. Nu voim să luăm Transilvania, aceasta nici ne trece prin minte; dar, am adăogat, Transilvania trebuie să rămână un stat poliglot; fiecare naționalitate trebuie să își păstreze ființa și drepturile ei, spre desvoltarea sa pe piciorul unei depline egalități cu maghiarii.

Fără această condițiune nu poate să fie pace între noi; trebuie, o mai repet, ca Transilvania să urmeze! Ce trăsătură de unire între români și unguri! Ce mi-a răspuns marele patriot? Noi ungurii nici n-putem intra în cea mai mică conversațiune cu d-voastră în privința Transilvaniei. Cea mai mică conversațiune asupra acestei chestiuni, ar favoriza ideile de cucerire, sau cel puțin de intervențiune a d-voastre în afacerile noastre interioare, ar legitima propaganda d-voastre, pe care noi nu o putem tolera! Vom cheltui cel de pe urmă creuzer; vom vărsa cea de pe urmă picătură de sânge a Hongvezilor. — Dar, înainte de a trece să vă la Transilvania? îi zisei. — Inșă ocar-muiți-o bine, opriți strigătele de durere cari trec peste Carpați și nu ne lasă în odihnă. Dar cum, d-voastră vă amestecați la noi, deși nu aveți același drept, oesi afacerea nu privește un întreg popor.

În România avem câteva sate, avem o mică populațiune, ciangăi, stabiliți încă de pe timpurile lui Ștefan-cel-Mare. Totuși d-voastră vă ocupați de ei trimițându-le popi, bani, cărți; și trimiteți chiar agenți spre a-i îndemna de a se repatria! Până acolo merge interesul și compătimirea d-v. pentru un mic număr de frați perduți; și nouă, ne cereți ca să nu avem nici inimă nici urechi la strigătele de durere a mai mult de două milioane de frați? Astfel oare noi facem propagandă la d-voastră, ori d-voastră la noi? Ca dovadă că noi nu facem propagandă peste hotarele noastre, vă citez următorul fapt:

Este o țară în care noi poate am avea drepturi de a face propagandă, căci aceea țară a fost ruptă din corpul nostru, din sângele nostru, fără voia noastră, și care a fost alipită de țările casei Habsburgilor; aceasta este Bucovina. Patrioții unguri și în 1848, și în 1859 și 1860 au recunoscut străbătatea seculară ce ni s'au făcut; și prin anume convențiuni au propus lui Vodă-Cuza, că această țară fiind răpită în contra ori căruia drept, și se îndatorau a ne ajuta ori când ca să o luăm înapoi; și noi am refuzat. De ce am refuzat, de ce nu facem nici o propagandă? Pentru că guvernul Austriei este un guvern cu minte și prevederi politice; el dă tuturor naționalităților ceace li-se cuvine. Așa a făcut și în Bucovina. Ne-am zis dar: soartă bună au românii din Bucovina? Ei nu țipă? Ei sunt mulțumiți. Dacă ei socotesc că sunt mai fericiți sub dominațiunea casei Habsburgice decât sub dominațiunea noastră, unde guvernele se schimbă în toate zilele, unde legile sunt scrise numai pe hârtie, de ce să nu-i lăsăm în pace acum unde se află? Și așa și facem: ne bucurăm de soarta lor, dar ne abținem de ori ce propagandă; și cu toate acestea acolo în Bucovina, avem moșii, avem rude, avem osâmintele străbunilor noștri, ale glorioșilor noștri Domni; la tot pasul găsim urmele de victorie ale eroilor noștri!

La aceste cuvinte căbatul de stat al Ungariei, se mărgini a zice, că săvârșindu-se din viața generațiunea din 1848, și acea maghiară și acea română, este de sperat, că tot cu dânsa vor dispărea și urile și prigonirile dintre unguri și români, rezultat al atrocităților făcute și al sângelui reciproc vărsat în acel an oribil! Dar generațiunea aceea a murit mai toată; însă urile și prigonirile tot trăiesc!

V'am citat cuvintele zise de dl Brătianu în a. 1869.

»Când cumnatu-meu va ridică brațul ca să-miucidă surora, o! atunci voi ridică și eu mâna«. (Aplauze).

Astăzi dar, ridic și eu glasul pentru a apăra pe sora noastră, pentru a protestă în contra regimului nesuferit care se face fraților noștri români de peste Carpați. (Aplauze). Dar și aci mai chiem încă odată spre mărturie pe dl I. Brătianu. La o întrebare făcută în senat de dl C. Borescu, iată cum mai deunzăzi îi răspundea președintele consiliului:

»Când mă acuză guvernul austro-ungar că noi avem societăți și că lucrăm ca să resculăm Transilvania și să facem anexiuni, îmi aduc aminte că era agent diplomatic Baron Eder. De atunci până mai deunzăzi, până la Baronul Calice, le ziceam: »dacă eu v'ași spune, că nu doresc ca toți românii să formeze un singur stat, ar trebui să socotiți că sunt sau mincinos, sau mișel; dar să viu astăzi să agit chestiunea Transilvaniei, să dărâm imperiul austro-ungar, ar fi o nebulie; atunci n'aș fi ministru ci aș meriță să fiu dus

într'o casă de sănătate. Și Dvoastră, le ziceam eu acelor diplomați, ori cât ați spune că nu voiți să mergeți la Oarea Neagră, nu vă credeți nici; dar sunteți oameni cu minte; știți că, dacă ați voi să mergeți acolo, ați aveți în contra-vă și pe Rusia și pe noi, ați mărginiți poftă de Dv. Cu atât mai mult noi știm să le mărginim, că suntem o putere mică«.

Aceste cuvinte drepte, și pentru cari fac complimentele mele dlui Brătianu, sunt și ale noastre. Noi nu alergăm pentru luarea Transilvaniei, dar nu putem să lăsăm naționalitatea română în părăsire; și ungurii nu se vor poate împacă cu noi, până nu vor face o viață tucită românilor de peste Carpați. Radu-Negru și Bogdan de peste Carpați, din Făgăraș și din Maramureș, au descălecat în astă parte și au fondat vechile noastre domnii; în fiecare secol gloate mari de români, ca rolurile de albine, au venit de peste munți, de au impoporat adesea câmpiile noastre, pustiite de ordele păgâne. Oameni de biserică, oameni de sabie, oameni de carte au venit să întărească staturile române dela Dunăre.

(Va urma.)

Demonstrație contra ungarilor.

— Corespondență particulară a »Tribunei«. —

Viena, 9 Decembrie. Intrunirea convocată de studenții universitari pentru a demasca domnia oligarhă din Ungaria a avut un succes ologal. Au participat nu numai studenții și numeroșii profesori, ziariști, literați și tot ce capitula are mai intelectual, ci și mai mulți deputați.

Cel dintâiu a vorbit cehul **Bovielek**, care a arătat pe larg suferințele ce îndură în Ungaria luptătorii naționali slovaci, precum și țărănimia. Afirmările sale le dovedește cu numeroase fapte: întemnițarea lui Juriga și Hlinka, numeroase abuzuri și fărâdelegi administrative și mai presus de toate — *Cernova*.

Nu se pot descrie tunetele de protestări ce au resunat după descrierea crimei dela Cernova.

Despre suferințele românilor a vorbit studentul **C. Zopa**, care în culorile cele mai vii a descris ceace pătinesc ziariștii români, arătând jertfele imense ce »Tribuna«, »Gazeta«, »Lupta« și celelalte ziare române trebuie să presteze pentru a o duce de p'ozie pe alta. Citește întreg *Calvarul* apărut în »Tribuna« și se oprește apoi și descrie pe larg cele petrecute la *Pânade*, *Pecica*, *Cristian* și *Satulung*.

Mare efect a avut apoi arătând cele ce s'au petrecut la alegeri și cum românii numai riscându-și viața pot să-și exerciteze dreptul electoral, iar cei ajunși în parlament pățesc ca Vaida. Și la pomenirea acestui nume s'au făcut ovațiuni călduroase. A vorbit cu căldură despre alegerea dela *Beiuș*.

Accentele cele mai calde au fost când a vorbit despre *dragostea și stima mare pe care o are românimea întreagă față de dr. Lueger*. Sala întreagă a subliniat cu aplauze urările de bine ce oratorul român a făcut la adresa primarului capitalei.

Vorbesc apoi pe rând reprezentanții celorlalte naționalități, după care în mijlocul unor aplauze și ovațiuni furtunoase se primește o moțiune în care se protestează contra: 1) chipului cum se face în Ungaria justiția față de naționalități în chestii politice; 2) a felului cum sunt tratați deputații naționaliști în dietă; 3) și 4) se protestează contra insinuării presei maghiare că adunarea asta ar fi pusă la cale de deputații naționaliști din Ungaria;

5) se pretinde introducerea sufragiului universal și 6) este cel mai strașnic redactat, denunțând lunei culte armele ticăloase de guvernare oligarhă, și mijloacele condamnable, prin care se încearcă maghiarizarea naționalităților, stăruindu-se îndeosebi asupra legii lui Apponyi și a măsurilor reacționare alui Darányi cari au silit atâta țărănimie să emigreze în America.

Adunarea s'a terminat aproape de miezul nopții.

Din România.

DI N. Iorga, profesor universitar, a descoperit la mânăstirea Probota, din județul Suceava, mormântul mamei lui Ștefan-cel-Mare, Maria Oltea.

Casa bisericii a făcut o inscripție comemorativă pe o piatră de marmoră, pe care o va pune cu mare solemnitate pe mormântul Mariei Oltea, în luna Maiu a anului viitor.

O comisiune a marilor proprietari, compusă din d-nii Minu Mihail, D. Ghica-Comănești și C. Stroici, vor solicita o audiență M. Sa Regelui, cu care ocazie îi va prezenta moțiunea Sa Regelui, cetită în intrunirea de ieri dela Dacia.

Iată moțiunea votată de intrunirea proprietarilor:

Proprietarii și agricultorii fără deosebire de culoare politică, întruniți în ziua de 25 Noembrie în sala »Dacia«, față de răspunsul evasiv al dlui președinte al Consiliului și față de perseverența parlamentului în proiectele agrare supuse Perseverenței guvernului, proiecte prin care se suprimă libertatea muncii și a transacțiilor, se știrbește integritatea dreptului de proprietate, garantate prin Constituție, depune la treptele Tronului, omagiile lor de lealitate și credință, convinși că Maj. Sa, va spune la timp cuvântul său hotărâtor, încercărilor de a sfâșia pactul nostru fundamental.

Proprietarii și agricultorii, recunoscând cei dintâiu împrejurările grele prin care trece Statul, se declară gata la toate sacrificiile cari ar putea aduce o reală îmbunătățire țărănimii și roagă pe M. Sa să se convingă, că au luat această hotărâre, numai din dragoste pentru țară și tron.

Din străinătate.

Moartea regelui Suediei. Oscar al II (Friedrich Joseph-Francois) s'a născut la 21 Ian. 1829. Era al doilea fiu al lui Oscar I regele Suediei și Norvegiei și nepot al generalului Bernadotte întemeietorul actualei dinastii domnitoare în Suedia. În timpul cât a trăit fratele său mai mare Carol XV, a purtat numele de ducele ostrogoților. În calitatea de general comandant al corpului de gardă regală și vice-amiral al flotei suedeze a luat parte activă la reorganizarea armatei comune a celor două regate. La 18 Sept. 1872 fratele său murii fără moștenitori, Oscar II se încoronează ca rege al Suediei și Norvegiei în orașul Dronheim. Ca rege, a propus în dietă mai multe reforme relative la codul criminal și sistemul penitenciar precum și la învățământul secundar.

În urma lovturei de stat prin care Norvegia se desparte de Suedia, Oscar al II revine rege numai al Suediei.

Urmasul său Oscar-Gustav-Adolf s'a născut la anul 1858.

Războiul austro-muntenegrean. Răsculații muntenegreni au trecut granițele, în Dalmația, desvolfând și acolo mare agitație între dalmatini, provocându-i să se răscole și ei și să scuture jugul austriac. Căpitanul orașului văzând pericolul ce amenință să producă în toată Dalmația, turburări grave a cerut telegrafic ajutor dela comandantul marinei austriace din Pola. Imediat au plecat vasele de războiu înspre Dalmația, debarcând la portul Antivari. Soldații au primit poranța, ca în orice moment să fie pregătiți de războiu.

Revoluția din Turcia. O mare ferebere domnește în toată Turcia. »Partidul turcilor tineri«,

a răspândit o proclamație în sute de mii de exemplare, adresată poporului turcesc, în care acesta este îndemnat să se răscoale împotriva Sultanului, provocându-l să dea Turciei o constituție modernă. Mișcarea aceasta s'a transplatat și în Asia mică, unde a luat dimensiuni enorme.

Poarta a luat măsuri extraordinare, ca să potolească această mișcare revoluționară. Puterile străine sunt gata să intervină în caz de nevoie. Flota engleză, aflătoare în Marea-Mediterană, a plecat deja spre Constantinopol.

Votul universal în Serbia. Deputatul socialist Lalekevici a depus în scupcină o cerere de a se introduce votul universal în Serbia. Cererea este semnată de 12.000 de cetățeni.

Conferența de toamnă a înv. din despărțământul Halmagiu.

S'a ținut anul acesta în Gurahonț, Marți 3 Nov. O zi noroasă, umedă armoniza cu dispoziția sufletească a cetei de cărturari, ce scobora pe peronul gării pentru a se îndrepta spre un mic edificiu, pitit în colțul unei străzi, nu departe de gară, ce se numește încă »Școala română«. S'a început cu »Chemarea Duhului Sfânt« celebrat de dl protopresb. C. Lazar și d-nii preoți Mera și A. Teaha. A urmat ascultarea prelegerii dlui înv. I. Mizeș, predând elevilor nr. 18 cu bun succes. Vorbirea de deschidere a dlui prez. M. Vidu a fost viu ascultată. Un apel la inimile bune, povestind o jalnică poveste și prevestind grele vremuri, a fost cuprinsul acelei vorbiri. Aceleas accentuate pesimiste, ce denotă frica și plânsul unei mame ce-și prevede perirea fiicei sale sugrumate nu de suferințe, stinsă nu de boale interne, ci de lovitura crudă a monstrului nesățios, aceasta caracterizează cuvintele pline de căldură ale rev. domn protopresb. al Halmagiului, Cornel Lazar, care și-a ținut de datorință a sta în sfatul corpului didactic.

S'a încins apoi o discuție serioasă asupra prelegerii ținute de dl Mizeș.

A fost interesant punctul cu propunerea că cu ocaziunea conferenței generale la vara viitoare, Reuniunea să facă o excursiune mai mare. Dintre localitățile propuse, cu multă însuflețire s'au alăturat pe lângă Fiume, Roma. Decis final nu s'a putut aduce.

A urmat: »Cea dintâi gramatică românească ca manual de școală, alui Radu Tempea, 1797«, disertație de Traian Mager, iun. înv. Un studiu asupra celor dintâi gramatice pentru limba română, împrejurările între care s'au scris și căreia necesități au răspuns, gramatica lui Tempea, ca cel dintâi manual de școală, împrejurările între care s'au scris și căreia necesități a răspuns, studiu critic asupra acesteia și fixarea locului lui Radu Tempea între gramatici. E scris în formă de monografie. Pentru ședința a fost poate prea vast, căci sala se cam golise. Critica s'a pronunțat măgulitor, ridicându-l la nivel de știință. Propuneri, interpelări și s'a fixat Vașa de jos pentru conferența de primăvară și cu aceasta s'a încheiat.

Notez, că ședințele s'au ținut una înainte și alta după amiază. La amiază a fost prânz comun banchet. Aici s'au rostit toate și închinat pocale: dl ppresb. C. Lazar pentru Prea Sfințita Sa Episcopul, dl M. Vidu pentru șeful tractului, ppresb. C. Lazar, dl Barzu pentru președintele Reuniunii, dl Iosif Moldovan, dl Ilie Cristea pentru preoțimea adunată ca oaspeți, dl Traian Magier pentru sora sub-reuniune a Butenilor reprezentată prin președintele ei dl Nicolae Boșcai și pentru emeritul dascăl pensionat dl Novac.

Se trimite o telegramă de omagială supunere Prea Sfințitului domn Episcop și una de salutare președintelui Reuniunii Iosif Moldovan.

Fie-mi permis a adăoga aci încă un fapt înălțător. Prezentându-se o listă de colectă pentru »Masa studenților din Brad«, suflete marinimoase răspund prin aceea, că se înscriu 4 membri fondatori pe viață și 7 ordinari, arătând și traducând în faptă, cât de bine înțeleg însemnătatea școlii, sprijinindu-o în nobila ei intențiune de a lunge pe lângă hrana spirituală și hrană materială elevilor săraci, dar dornici de înaintare. *iun.*

Mișcarea culturală.

Matineuri literare-muzicale. Dumineca aceasta s'a ținut al doilea matineu al tinerimei universitare din Oradea-mare. În Dumineca viitoare în 15 l. c. societatea studenților în drept »Hilaria«, sub a cărei egidă se aranjează matineele acestea, va da o nouă ocazie societății românești din acest oraș de a ascultă graiu dulce și doină dulce românească.

La matineul acest din urmă și-au dat concursul și d-șoarele din societatea românească: d-șoara Kiss și Sfurlea. S'au cetit și de data asta disertații, s'a declamat de Goga, s'a cântat la vioară și piano și s'a produs corul.

S'a observat o îmbucurătoare mișcare culturală românească în societatea noastră din Oradea-mare. Străduințele tinerilor, a căror societate are meritul de-a face să reînvie o viață socială-culturală în Oradea, trebuiesc cu atât mai mult sprijinite, cu cât Oradea e un oraș încă aproape neatins de curentul sănătos național, un oraș evreo-maghiar cu societate românească mică. Inșă tocmai fiindcă e mică ar trebui să dea dovezi de solidaritate: ea să rămână o oază în inima pustiuului străin.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 10 Decembrie n. 1907.

— **Românii în partidul lui Lueger.** »Viitorul« vestește următoarele din Viena: În cercurile politice de aici se svonește despre intrarea deputaților români bucovineni din parlamentul austriac în partidul creștin-social al lui dr. C. Lueger. Inițiativa acestui plan a luat-o, din partea românilor deputatul A. Onciul, iar din partea creștin-socialilor, dr. Gessmann, unul dintre corifeii acestui partid.

Majoritatea partidului creștin-social însă refuză această fuziune, îndeosebi »centrul catolic«, zicând, că prin intrarea românilor, partidul creștin-social și-ar pierde caracterul său »catolic« de până acuma. După lungi debateri s'a adus o moțiune, conform căreia: partidul creștin-social primește bucovinos să coopereze »paralel« cu deputații români, dar nu se poate învoi la o fuziune cu clubul lor.

— **Guvern, în care n'are nimeni încredere.** »Pestii Hirlap« aduce amănunte pe cari dacă le am da noi, s'ar zice că ne batem joc de guvern. Iată de ce e vorba: Actualul guvern ține să-și câștige popularitate făcând șgomot cu grija mare ce o are pentru ceice se întorc din America. A trimis adevărat în calea lor, la Fiume, niște domnișori sclivișiți din minister, să-i primească și să le spună că guvernul s'a îngrijit să capete de lucru. I-a întrebat: care e dispus de pildă să meargă la Recița? Va căpăta și bilet gratis. N'a răspuns însă nici unul, ci când au auzit că domnișorul cu sticlă la ochi e din minister, l-au înconjurat par'că ar fi fost — ciurma!

— **Nou membru fondator al bisericii române din Vârșeț:** Dl protopresbiter al Panciovei, Trifon Miclea din Sătul-nou, neobositul luptător în ale despărțirii erarhice de către sârbi, cunoscând însemnătatea unei parohii române în orașul Vârșeț, s'a înscris membru fondator, donând pentru mărețul scop, suma de 500 coroane. D-sa încă înainte cu 10 ani, a făcut începutul pentru parohie la Vârșeț făcând o depunere mică la banca »Sentinela« iar la »Luceafărul« a depus un los de valoare.

— **Prigoniri.** »Lupta« scrie: Redactorul nostru dl George Stoica a fost chemat pe ziua de Vineri la judele de instrucție, unde l-s'a cerut samă pentru articolul »Scrisoare deschisă către grâncerii severineni« apărut în Nr. 139 al ziarului nostru.

Dl George Stoica a recunoscut, că dsa este autorul articolului improcesuat și a declarat, că primește răspunderea.

Procedura e în curgere. Roata se învârte...

— **La Roma!** »Unirea« dela Blaj în numărul său din urmă aduce un articol, în care spune că în vederea jubileului de 50 ani de când actualul papă a fost sfințit preot se va aranja un mare pelerinaj la Roma. Pentru o sumă întrădevăr mică (140 cor. pe cl. III și 200 cor. pe cl. II de persoană) se va putea face drumul la Roma, unde se va da întreținere pe 6 zile, iar pentru 200 și 300 cor. oprire și la Firenze și Veneția. Doritorii să se adreseze dlui dr. D. Fireza, notar consistorial în Lugoj.

— **Studenții români din Graz.** În ședința generală ținută în 29 Nov. a. c. comitetul societății acad. române social-literare »Carmen Sylva« din Graz pentru anul adm. 1907/8 s'a constituit precum urmează: Președinte: Aurel Dobrescu, stud. în medicină. Secretar: Enea Zeflean, stud. în litere. Cassar: Nicolau Agârbicean, stud. în med. Bibliotecar: Eugen Vălean, stud. în drept.

— **O clarificare.** Dl dr. St. C. Pop, avocat în Arad, care a apărut înaintea tribunalului din Timișoara pe dl protopop V. Hamsea din Lipova, ne reacearcă să spunem, că în declarația ce a prezintat acelu tribunal cu ocazia procesului, nu e vorba de purtarea patriotică ori de atitudinea politică a dlui protopop, ci se certifică numai că și-a purtat slujba cu cinste, trăiește în bune relațiuni cu civii din oraș și credincioșii săi, și că, peste tot, a promovat binele public.

— **Șarlatani păcăliți.** Un ciubotar din Kais-hain de lângă Hamburg a câștigat 300.000 de mărci la lotărie. Înainte de-a afla de norocul său, se prezintară la el trei domni bine îmbracați dându-se drept funcționari dela lotărie. Ei li spuseră că biletul a câștigat 60.000 de mărci și declară că în schimbul unei proviziuni de 10.000 de mărci îi vor plăti imediat banii. Ciubotarul primii bucuros și le predă biletul.

Intrebând însă la biuroul de lotărie din Hamburg, primii răspunsul că biletul din chestiune a câștigat nu 60.000 ci 300.000 de mărci dar că suma asta nu a fost încă reclamată de nimeni. Acuma însă excrocii sunt în căpcană. Dacă ei vor reclama banii, vor fi imediat arestați, iar dacă nu-i vor reclama, atunci rămân cu paguba celor 50.000 de mărci plăcite câștigătorului.

— **Tren atacat de hoți.** O bandă de hoți a asediat trenul care venea de către Moscva, ucizând pe oficianții, ce se aflau în vagonul cu poșta furând peste 200.000 ruble, parte în monede, parte în hârtii de valoare. Hoții nu s'au mulțumit numai cu atâta. După ce au ucis pe șeful gării, au năvălit înăuntrul, furând iarăși o sumă mare de bani. Apoi au luat-o la fugă, dar au fost ajunși de poliștii din satul vecin, cari au fost înștiințați telegrafic, despre jaful comis. S'a încins o luptă crâncenă între dâșii și numai după vărsare de sânge, l-a succes poliștilor să prindă și să lege pe nouă hoți. Ceilalți s'au refugiat în pădure.

— **Catastrofa din Fairmont.** Cu ocaziunea catastrofei de mină din Fairmont (Statele Unite) și-au pierdut vieța 600 de muncitori. Directorul minei socotește la 478 numărul muncitorilor dispăruți, fără a socoti însă și vre-o 100 băieți, cari erau aplicați la serviciu pe linia ferată din mină. Lucrările de salvare merg încet din cauza marelui cantități de gaz.

— **Un despărțământ care lucrează.** Despărțământul Brad al »Asociațiunii« vrea să arate, că chemarea »Asociațiunii« nu e numai a propovădui cultura dela înălțime academică, ci trebuie să se coboare la popor, pentru a-i instrui practic. A deschis deci un curs, care va ținea până în Dumineca 5-a din postul Paștilor, în care în decurs de o oră se împărtășesc cele mai folositoare cunoștințe, anume: 15 minute se instruiază în scris și celit după metoda Gabel analfabeții din loc, iar alte 15 minute se ține o prelegere practică liberă, menită a-i da țăranelui cunoștințe mai indispensabile. Cursul s'a deschis în 24 Nov. ținut dela 9—10 ore a. m. La muncă s'au angajat toți profesorii, învățătorii și ceilalți inteligenți din loc. Ascultătorii sunt mulți!

— **Un leu pe stradă.** O leoaică cu puii ei a scăpat dăunăzi din cușea unei menagerii din Bruxela. Puii au fost prinși fără greutate, dar leoaica a fugit pe piața de lângă menagerie. Vă puteți închipui scenele ce au urmat. Precupețele o rupseră la fugă, răsturnându-și marfa și publicul compus tot din femei, se împrăstie în țipete pe cari numai femeile le știu scoate. Leoaica stătu o clipă uimită de cele ce văzu. Când piața se evacuase cu iuțea cea mai mare, leul trecu într-o stradă și întâlnindu-se cu un tinăr, îl trânti la pământ, fără a-i face vre-un alt rău.

Mai mulți gardiști încercară să-l prindă cu arcanul de fiară, dar le *rupse funia* și răni pe un măcelar și pe un polițist. Însfârșit îi puseră capăt goanei prin focuri de revolver. Patruzeci de focuri nu putură să-i stingă vieța cu totul. Abia o înțepătură cu pumnalul putu să omoare definitiv pe fiica Saharei rălăcită într-un oraș modern.

— **»Cantorul bisericesc«** opul d-lui învățator *George Bujigan* din Deliblata, săptămâna viitoare se va trimite tuturor celor ce l-au abonat legat în pânză sau lux. Exemplare se mai pot procura dela autor, cu prețurile următoare: broșat 10 cor., legat în pânză 12 cor., jumătate în piele 14 cor., lux 16 cor. Cel mai potrivit dar de Crăciun bisericilor.

— **Femeia ca avocat.** Dintre cele dintâi femei avocate cari au ieșit dela facultatea de drept din Paris este și d-șoara *Miropolska*. Prima ei pledoarie a rostit-o întru apărarea unei femei cu frumosul nume de *Kanalgeruch*, care furase niște dantele. D-șoara *Miropolska* încercă toate meșteșugurile pledoariei moderne, stăruind mai ales asupra ispășirii irezistibile pe care o exercită dantelele asupra sufletului femeii. Dar toate au fost zadarnice, judecătorii nu se înduplecară. Atunci d-șoara *Miropolska* ceru măcar condamnarea condiționată, rugând pe judecători să nu aducă verdict de condamnare tocmai la prima ei pledoarie. Dar judecătorii neîndurați n'o ascultară și d-șoara avocat izbucni în lacrimi în fața judecătoriei.

— **Un revoluționar sinucigaș.** În Budapesta a făcut ieri un revoluționar rus anume *Constantin Pavlov* o încercare de sinucidere. În scrisoarea ce s'a găsit pe masă, el spune că numele său adevărat este *Constantin Perloff* și a fost avocat în Moscva. Ca om pătimăș el a urit pe țar și a luat parte la o conspirație împotriva vieții împăratului. Dar conspirația a fost trădată, *Perloff* a trebuit să fugă, lăsându-și averea și familia. Urmărit pretutindeni de agenți secreți ai poliției rusești, el a ajuns la Budapesta. Isprăvindu și banii el a hotărât să se sinucidă pentru a scăpa de mizerie. Starea lui *Perloff* este îngrijitoare.

— **»Patrie«** și urmașele ei. »Patrie« se va fi aflând deja la locul »destinației« pe fundul mării Atlantice. În schimb guvernul francez a făcut încercări foarte izbutite cu dirigeabilul »*Ville de Paris*«. Deasemenea doi ingineri francezi *Mengm* și *Gestambide*, au construit un nou dirigeabil, care va brăzda aerul cu o iuțea de 50—60 km. pe oră.

— **Fața fragedă și mâna albă** este de cea mai mare importanță pentru frumusețea femeilor. Astăzi fiecare damă folosește numai cremă *Marta* și săpun *Marta*, fiindcă numai aceste s'au adeverit ca adevărat bune în contra piștrurilor, petelor de ficat, coșuri, miteseri, roșeața mânilor. Dă feții și mânilor frăgezime și culoare albă ca zăpada prețul unui borcan cremă *Marta* costă 1 cor. o bucată săpun 70 fil. Se poate comandă la singurul preparator: *Tómay Imre* și *Wachsmann Jenő*, droguerie și parfumerie în Szabadka.

Ultime informațiuni.

Doctorul Noorden la București. *Viena, 10 Dec.* Azi doctorul *Noorden* pleacă la București pentru a vedea pe *M. Sa Regele României*, care urmează cura prescrisă de savantul doctor.

Sfârșitul discuțiunii.

— *Sedința dela 10 Decembrie a dietei.* —

— Prin telefon. —

Prezidiuză vice-președintele *Rakovszky*, care parantează pe regere *Oscar* al Suediei.

La articolul unic vorbesc croații *Vincovici, Supillo, Budieslavovici, Banianici, Ilici, Muacevici*.

La patru dintre ei prezidentul le-a retras cuvântul și astfel discuția asupra articolului unic se declară încheiată. Urma să se facă deci votarea. Croații vor să vorbească asupra chipului cum să se pună întrebarea la vot. *Prezidentul nu-i lasă însă.* Atunci ei prezintă o listă subscrisă cum cere regulamentul și cer *votare nominală*.

S'a decis ca această votare să se facă mâine.

Se urmează apoi discuția asupra proiectului tarifului vamal.

Hoitsy propune și camera decide ca art. 18, 19, 20 și 21 să se trateze împreună, deoarece cuprind lucruri similare.

La art. 22 și la celelalte, până la 25 (ultimul) a vorbit *Tușcan*. Altor 5 croați prezidentul le-a retras cuvântul.

Economis.

Petrolul în 1906 (România). »Foaia de informațiuni comerciale și rapoarte consulare« a publicat în numărul său pe Octombrie, un interesant studiu asupra progresului industriei petrolului, în România. El este într'adevăr uimitor. Dela 81.570 tone în 1896, producțiunea schelelor noastre a ajuns la 911.000, în 1906. Creșterea este astfel de: 1026 la sută, în timp de 10 ani, ceea ce dovedește că în medie producțiunea s'a îndoit, în fiecare an.

Exportul petrolului și al derivatelor lui a atins, în anul 1906, cifra de 32.000 vagoane, contra 22.000 exportate în 1905.

Țările cari importă cantități mai mari și unde avem debușuri constante sunt Anglia cu 91.289.243 kilograme, Franța cu 91 mil. 191.567, Germania cu 37.513.281 și imediat Italia cu 34.203.848.

Cu toate număratoarele ei puțuri și bogata producțiune a Galiei. Austro-Ungaria este totuși nevoită să importe petrol românesc și în tabloul pe anul 1906, acest Stat figurează cu un total de 16.372.221 kilograme.

De pe urma acestei industrii, Statul încasează astăzi nouă milioane lei și dl inginer *C. Osiceanu*, secretarul »Asociațiunii industriașilor de petrol«, prevede că în scurtă vreme, venitul fiscului va trece de 15 milioane.

Numărul puțurilor în exploatare în 1906 a fost de 683, din cari 501 pe proprietățile particulare, iar 182 pe cele ale Statului. Totalul sondelor existente s'a urcat, în acel an, la 474.

În activitatea petroliferă, județul Prahova ocupă locul de frunte cu 98 exploatațiuni și schele. Vin apoi *Dâmbovița* cu 20, *Buzeu* numai cu 4 și în sfârșit, *Bacău* cu 16.

Pe tabloul de exploatare, societatea *Steaua Română* vine cea dintâi. Ea posedă schele în plină activitate, în trei județe din țară și totalul producțiunii sale s'a urcat, în 1906, la peste 275 milioane kilograme.

Imediat în urma acestei puternice societăți, se prezintă *Buștenarii*, cu o producțiune de 132.227.500 kilograme; *Regatul român*, cu peste 112 milioane; *Româno-Americană*, cu aproape 50; *Telega Oil Lt. Co.* cu 55; *Internaționala română*, cu 42; *C. M. Pleyte*, cu 37; *Columbia*, cu 28 etc.

Sunt și număroși particulari, cari posedă schele. Ei le exploatează singuri, sau lucrează în tovărășie cu alții și producțiunile unora din ele sunt foarte bogate.

Fostul prim ministru, dl *G. Gr. Cantacuzino*, are o asemenea schelă la *Gura Drăgănești*, în comuna *Provita* din *Prahova*. Producțiunea ei a fost, în anul 1906, de 881760 kilograme.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 10 Dec 1907.

INCHEEREA la 1 ORĂ :

Grâu pe Apr. 1908 (100 klg.)	26 74—26 76
Secară pe Apr.	25 10—25 12
Ovăs pe Apr.	17 34—17 36
Cucuruz pe Mai 1908	15 18—15 20

INCHEEREA la 4 ORE :

Grâu pe Apr.	26 64—26 66
Secară pe Apr.	24 98—25 —
Ovăs pe Apr.	17 30—17 32
Cucuruz pe Maiu 1908	15 16—15 18

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul :

Grâu

De Tisa — — —	25 K. — 26 K. 60 fil.
Din comitatul Albei — — —	25 » 30—26 » 10 »
De Pesta — — —	25 » 15—26 » 30 »
Bănățenesc — — —	25 » 20—26 » — »
De Bacica — — —	25 » 35—26 » 15 »
Săcară — — —	24 » 15—24 » 65 »
Orzul de nutreț, cvalitatea I.	15 » 90—16 » 10 »
» de cvalitatea II — — —	15 » 70—15 » 90 »
Ovăs » » I — — —	16 » 85—17 » 15 »
» » » II — — —	— » — » — »
Cucuruz vechiu — — —	— » — » — »
» nou	14 » 80—15 » — »

BIBLIOGRAFIE.

A apărut și află de vânzare la inst. de arte grafice »*Minerva*« București, Bulevardul Academiei nr. 3 (România) următoarele broșuri :

1. Neamul românesc în Bucovina de N. Iorga cor. 250. 2. Istoria românilor în chipuri și icoane de N. Iorga cor. 250. 3. Teatru (Opere complete) V. Alexandri cor. 150. 4. Călăuza stațiilor balneare de Aurel Scurtu cor. 250. 5. Poveștile Unchișului sfătos. P. Ispirescu cor. 150. 6. Zorile, dramă istorică în 2 acte de St. O. Iosif cor. 1.

Redactor responsabil Ioan N. Iovă.
Editor-procurător George Nichin.

Anunț.

În atelierul meu de ferărie din Arad, *Boros-Benitér 2*, primesc dând toată întreținerea în ucinecie doi tineri. Doritorii să se adreseze direct.

Schönstein Albert,
kocsigyártó és kovácsmester.

P. O. D.

Am onoare a Vă aduce la cunoștință, că cancelaria mea avocațială din Salonta-Mare am transpuso în Oradea-Mare în casa mea proprie pe strada Tisza Kálmán-tér 15.
Oradea-Mare, 3 Dec. 1907.

Dr. GEORGE ROCSIN,
advocat.

CONCURS.

Direcțiunea institutului de credit și economii »Arieșiana« din Turda (com. Turda-Arieș) publică concurs pentru ocuparea postului de cassariu pe lângă un salariu anual de 1680 cor.

Sunt preferiți cei cu cvalificațiune de școale comerciale și afară de limba maternă mai posed și cea maghiară și germană în scris și vorbit.

Cassarul va fi angajat deocamdată numai provizor pe 1 an, începând cu 1 Ianuarie 1908, după care timp direcțiunea va decide asupra definisărei lui.

La caz, că va fi denumit de funcționar definitiv i-se asigură dreptul de penziune în sensul statutelor și are dreptul și la tantiemă statutară.

Tot odată i-se pune în vedere de va fi ales ulterior de contabil.

Cel ales are să depună o cauțiune egală cu salariul.

Reflectanții sunt rugați a-și înainta suplicele instruate cu documentele necesare cel mult până la 25 Decembre a. c. st. n.

Direcțiunea.

Un candidat de avocat

altă numai decât aplicare în cancelaria subscrisului.

Dr. Toma Ienciu,
advocat în Puj.

Bină de diletanți

completă care o poate aranja, în 15 minute și strânge în 10 minute, în toate mărimile potrivite sălei, dela 300 coroane în sus, se termină în timpul cel mai scurt Pictor de decorații din München.

Rebernigg de Courtier.

Budapest, Margit-körut nr. 3.

Catalog de prețuri se dă gratuit.

Rușăm a observa firma!

Cumpăr

cu prețul cel mai ridicat și vând dela domni haine bărbătești folosite, blăni de călătorie, mobile folosite, casse „Wertheim“, dulap de gheață, unelte de călărit, hamuri, puști și fere vechi, precum și metaluri ori cât de mari și mici.

Tot aci se poate găsi dela licitație luate, 500 bucăți de stofă fină pentru haine cu 5 și 6 fiorini pentru un costum.

Localul prăvăliei mele din Maiu este strada Asztalos Sándor (casa Grabner). Prăvălia de mobile se află pe Arpád-tér nr. 5 în colț (în casa bisericeii izraelite)

După dorință merg și acasă și în provincie chemat print'o carte poștala.

Cu toată stima IULIU HERZFELD.

Haltenberger Béla,

văpsitorie de haine, curățitorie chimică și fabrică de spălat în aburi.

◆◆◆ KASSA. ◆◆◆

Se curăță sau se vâpsește cât se poate de frumos, haine de iarnă, blănării, haine de dame, bluse, toalete de bal.

Jachete de piele descolorate, se vâpesc într'o culoare închisă trainică.

Gulerele și manșetele, se curăță și se fac albe ca zăpada, fără chlor.

In casuri de doliu, se vâpesc imediat hainele în negru.

Firma pune mare preț pe expediarea cât se poata de repede și punctual pe postă și în provincie.

Odăjdii bisericești, broderiile se curăță frumos și multă îngrijire.

George Bendorfean

pictor de biserici și auritor

Sibiu, Xermansplatz 3 (lângă cazarma cea mare).

Primește pictarea a tot felul de freșuri ornamentare în ori ce stil, pictarea icoanelor dela altar, tot felul de marmorare.

Mai departe primește renovarea altarelor vechi, a amvoanelor și cristalnițelor, și aurirea lor.

La dorință se trimite o listă de prețuri; și pentru stabilirea lucrului se angajază cu plăcere să meargă ori unde pe cheltuiala proprie.

— Garantează pentru trăinicia lucrului. —

MOLDOVÁN M., croitor de bărbați și-a mutat prăvălia dela 1 Septembrie

pe Mátyás király tér nr. 24.

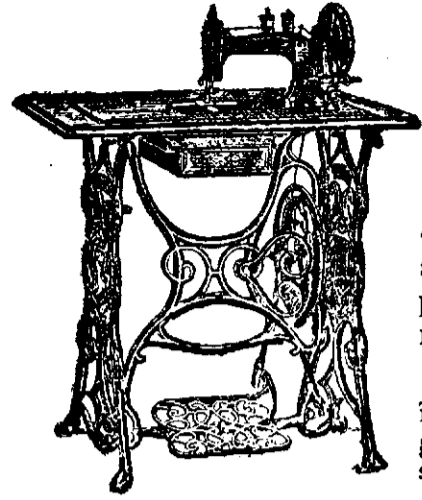
! Inștiințare! Am onoare a aduce la cunoștința clienților mei din loc și provincie că mi-au sosit noutățile de toamnă și de iarnă și stau la dispoziția on. cumpărători, croi admirabil, prețuri ieftine, serviciu prompt.

Cu deosebită stimă:

Moldován M., croitor de domni.

KOLOZSVÁR, Mátyás kir.-tér 24.

Mașini de cusut Singer.

De tot noui cu 30 fl. și mai mult; expert reparate pentru familii și industrieși dela 12 fl. în sus le liferează pe lângă garanță.

Correspondență în limba maghiară, germană și slovacă.

Habán József, mechanist

Budapest, Almássy-tér 14.

— Prețuri curente ilustrate se trimit gratis. —

VIND

Oltoiuri verzi de viță cu rădăcină

losă portalis, Chaszla alb și roșu, Oporto, Rizling, Szlan-kamenka, miia cu 160 cor.

Loză netedă Ripariaportalis, miia cu 9 cor.

Tei înalți de 3—4 metri 100 bucăți cu 60 cor.

Resch Mihály, Ujvidék.

Recomandat de ministerul de culte și instrucție!
— Multe recunoștințe! —

ZWÖRNER B.

PREPARATORUL DE ÎMPĂIAT ANIMALE

KOLOZSVÁR, Rozsa-u. 7. sz.

Animalele să se trimită cât se poate de proaspete și nebelite. Trebuie indicat în ce formă să se întâmple prepararea; mamiferelor mai mari să li-se scoată intestinele. — Pentru împachetare socotesc numai cheltuielile mele. —

Preparație îngrijită, artistică, în formă — naturală, lucru trainic, prețuri — moderate! —

* * *

Productele de ACID-CARBONIC din Muschong-Buziás stațiune balneară

aranjată din nou

expediază și afară de cartel imediat cantitate cât de mare

ACID-CARBONIC-LICHID

chemicește curat și natural, în lichid din isvorele de acid carbonic din bala celebră Buziaș, pentru prepararea apelor gazease, pentru restauratori și alte scopuri industriale.

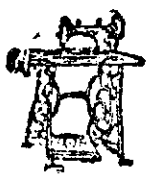
!! Cel mai spornic acid carbonic !!

Extrasul certificatului analizei chimice al institutului de a examina pe cale chimică mâncările și beuturile a. 1907 nr. 4615. „Mirosul și gustul“ e normal. Conținutul de acid carbonic: 99-57%. In urma examinării s'a constatat că aceste corespund pe deplin cerințelor higienii publice și pe baza conținutului carbonic bogat se evaluează de cel mai bun. Cu informații servește prompt:

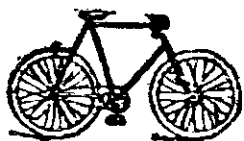
Baroul de expedare de produse acid-carbonice și ape minerale al stațiunii balneară Muschong-Buziás în Buziás-Fürdő. (MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI SZENSAV MŰVEK ÉS ÁSVÁNYVIZEK SZÉTKÜLDÉSI TELEPE BUZIÁSFÜRDŐN).

Adresa telegrafică: Muschong-Buziásfürdő. Telefon interurban 18.

Fempel E.
Pancsova.

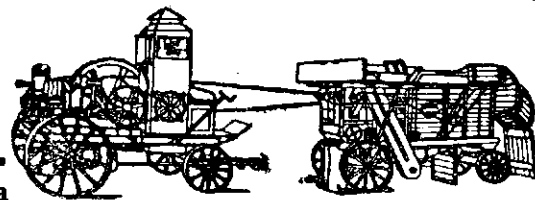
Espediază tot felul de mașini originale de prima calitate, d. e. : garnituri de îmblătit, ciure, grape, tăietori de tului, mașini de sfărâmat, teasc de struguri, ș. a., ș. a.

Mai departe își recomandă magazinul cu **biciclete** cea mai bună fabricație, și **mașini de cusut**, precum și tot felul de părți alcătuitoare de biciclete și mașini de cusut.

Singurul reprezentant al mașinei de spălat **JOHNS.**

In atelierul meu aranjat cu putere motorică primesc pentru reparațiuni tot felul de mașini originale, precum și mașini de cusut cu prețurile cele mai moderate.

SCHMIDT
FRIGYES
és TÁRSA.

Atelier de repararea mașinelor și de lăcătușerie, provăzut cu putere electrică.
Nagyvárad, Hattyu-utca nr. 2.

Pregătim tot felul de lucrări, cari se țin de bransa noastră : astfel de exemplu : **Lumini electrice, porți de pompă, îngădiri la bolte de morți și orice lucrări de relief și gustos mod.** Preațim apoi și reparăm și provedim din nou : **tot felul de mașini de economie, instrumente de economie, instrumente de aranjamente de moară, Transmissiuni, mașini de vapor, etc.** Acestea din urmă, ca măiestri mașiniști, ce luăm pe răspunderea noastră.

Mai ales punem mare pond pe îmbunătățirea mașinelor de tipografie și mutarea tipografiilor, filadea **SCHMIDT FRIGYES**, membrul firmei, a servit 14 ani de-a rândul în fabrica de mașini al lui Wörner J. és Társa din Bpsta

GEORG DÉCSI

măiestru
de
instru-
mente
muzicale
Sibiu
str. Ocnei
Nr. 10.

Magazin de tot felul de instrumente muzicale, depozit bogat de cele mai bune coarde.

Primește și execută prompt tot felul de comande din provincie, precum reparaază bine și ieftin orice luerare ce aparține acestei ramuri.

Cine are năsip sau petriș se schimbă
în „Baie de aur“

dacă se ocupă cu prepararea petrilor în mod artificial.

se pot prepara cu mici cheltueli:

Cărămizi de părete din cement prepararea
à 1000 de bucăți 18 C.
Tigle de cement pentru acoperiș prepararea
à 1000 de bucăți 40 »
Plăci de cement prepararea à 1000 buc. 50 »
Burloane de cement pentru scocuri, inele de cement pentru fântâni ș. a.

Mașinăriile necesare pentru fabricarea celor de sus le livrează **Ernst Tietze** fabrică de mașinării liferite medailate în mai multe rânduri și turnătorie de fer **GUBEN N. L. Germania.**

Reprezentat de cătră:

BÜSCHITZ MOR
în **KOMÁROM.**

Catog ilustrat și proiect de buget gratuit trimite reprezentantul fabricii Büschitz Mór, Komárom, către care trebuie adresate și scrisorile.

Avis!

Am onoare a înștiința pe on. public că o acrivitate de mai mulți ani sub firma „Zimmermann și Eisele“ — de unde m'am despărțit cu prietenie — am deschis cu ziua de azi pe **Piața Libertății Nr. 21** sub firma protocolară

Zimmermann Ignác

o prăvălie aranjată din nou, cu articole de lux, mode de bărbați și jucării de Norinberg.

Toate năsuințele mele se îndreaptă într'acolo, ca să câștig ca până acuma și în viitor încrederea on. public

Cu deosebită stimă:

ZIMMERMANN IGNACZ.

PREMIATĂ CU PRIMUL PREMIU LA EXPOZIȚIA MILLENARĂ DIN BUDAPESTA IN 1896.

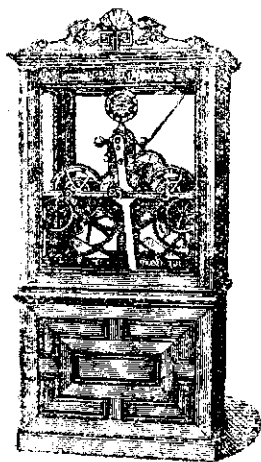

Fabrică de ceasuri de turn și turnătorie de clopote

G. P. PANTELICÓ in **SEMLIN**
(ZIMONY)

FIRMA FONDATA IN 1854.

FIRMA FONDATA IN 1854.

Face ceasuri de turn după felul cel mai nou, propriu de construcție, cu pendulă liberă, cu sîrmă.

Toarnă clopote noi, face smalturi și scatoare de fier, la clopote vechi pentru ale acorda armonie, face adnexe de clopot de fier.

Garantează execuție precisă.

Bisericeilor și comunelor sărace li să dă în rate de mai mulți ani.

Am cercat expoziția universală din Paris din 1900, cu scop de studiu.

